

tegen den graander. Sissen lag daar met gebroken leën en 't vel van zijn herte hong aan Dries zijn handen. »

Dat de personen met den helm geboren niet allemaal zo koekegoed waren of de boerin wel zegde, leert ons het volgend vertellement eveneens uit de volksmond opgenomen.

't Is Wanne die vertelt :

« Stief lange is dat nog niet geleën, misschien een goe t zestig jaar, dat Sissen Arnoyes ginder verre aan de vlienderhage woonde, ievers aan de kanten van Hoeke Damme. 't Was een schurdigen priester dien Sissen, de menschen zeiden « Kristus » tegen hem. Hij had macht lijk een peerd en hij kost entwat. Op een achternoene was hij aan 't ploegen en er kwam entwien bij hem die de weg vroeg. « Ginder zi », zei Sissen, en hij snakte zijn ploeg uit den grond, stak g'heel dat gevaarte in de lucht en wees er mee de weg. Hij was met den helm geboren, heb ik altijd horen zeggen, en toveren kost hij ook. Uit een pote klijte maakte hij met zijn handen een g'helen hoop muizetjes. Hij blaasde er een keer over en zei : « Hup beestjes ! » De muizen wierden levend en liepen weg. Wat dat hij ook nog deed, dat was alle navonde zijn wijf slaan, ze kreeg meer slagen of dat er haar op heur kop stond. Winter en zomer ging het vrouwmens met heur kind onder 't missiekruis van de kerke van Hoeke gaan slapen. Daar kost hij aan heur niet. De paster liet alle navonde het lijkhekken open om heur binnen te laten. »

Dudzele.

A. M.

MENGE LMAREN

DE GULDENSPORENSLAG IN NIEUW LICHT.

De eerste monographie over de Slag bij Kortrijk is deze van Goethals-Voisin, een brochure overgedrukt uit de *Messenger des Sciences et des Arts* van 1834. Deze studie inspireerde het doek van Nicasius De Keyser (1836). En dit gevierde schilderij bracht Conscience in de geestdrift waaruit zijn *Leeuw van Vlaenderen* (1838) ontsprongen is. Een paar jaren waren voldoende om geschiedenis tot legende te herscheppen. Moke hernam in 1851 de historische behandeling van de Sporenslag en, na een eeuw geschiedschrijving die haar hoogtepunten kende in de studiën en werken van Funck-Brentano, Pirenne, Sevens en Fris, is er in dit gedenkjaar 1952 nog plaats voor een boek dat geen loutere gelegenheidsuitgave

is, maar wèl een grondig herziene en vernieuwde voorstelling van de militaire feiten op Groeninghe. Na de Pruisische generaal Köhler (1886) is de schrijver Dr J. F. VERBRUGGEN, Repitor aan de Koninklijke Militaire School, de eerste beroepsmilitair (baron de Maere buiten beschouwing gelaten) die de geschiedenis van de veldslag volledig behandelt. De schrijver heeft de « militaire blik » op het verloop van zaken. Dat blijkt onmiddellijk b. v. uit het viertal bladzijden (171-75) gewijd aan het « strategisch probleem », n. l. waarom en hoe de concentratie van al de strijdkrachten te Kortrijk en niet elders; ook in deze bladzijden gaat Schr. vergelijkend te werk: uit de geschiedenis van de veldtochten van 1297, 1300, 1328 en 1382 laat hij verrassend licht vallen op deze van 1302. Hier schittert in het klein de methode die heel het werk draagt en de lezer aanhoudend veel intellectuele voldoening geeft. De vernieuwing begroet men vooral in de studie van de Vlaamse effectieven, de opstelling en tactiek van de legers, in de « militaire » ontleding van de kist van Oxford waarvan de heerlijke reproducties het keurig uitgegeven boek op een betoverende wijze sieren.

De reconstructie van het terrein, van spel en acteurs is zo behoedzaam, zo bestendig berekend en naar zulk een omvattende critische methode doorgevoerd dat men hier een werk erkent dat, naast de bronnenverzameling van Fris, nu onbetwist aan het hoofd staat van de literatuur over deze beroemde episode uit Vlaanderens vrijheidsoorlog. A. V.

— Dr J. F. Verbruggen. De Slag der Gulden Sporen. Antwerpen, Standaard Boekhandel, 1952. In-8, 326 bl. Geïllustreerd met reproducties naar oude kaarten en documenten. Prijs : ingenaaid 135 fr., gebonden 175 fr.

DE SCHUTTERS GILDEN TE ARDOOIE.

In de jaren 1680 kreeg Ardooie zijn eerste schuttersgilden : een gilde van St. Sebastiaan (handboog) en een gilde van de H. Barbara (busseniers). De eerste bleef steken in de vorige eeuw, de tweede werd omgevormd tot de nu nog bestaande Koninklijke Stalenboogmaatschappij Willem Tell.

Aan de geschiedenis van deze gilden heeft onze medewerker L. VAN ACKER een voortreffelijke monographie gewijd, die door de provincie West-Vlaanderen geprimeerd werd. Nauwkeurige en methodische nasporingen zijn hier tot een vlot lezend geheel verwerkt. De Ardooise schutters mogen fier zijn op hun « Geschiedenis » : geen andere Westvlaamse dorpschutterij werd tot nu toe zo grondig in het kader van

de historie gezet. Onze lezers uit bredere kring bevelen we in het bijzonder het inleidend hoofdstuk aan dat een kostbaar historisch en bibliographisch overzicht geeft van de dorpschutterij in West-Vlaanderen.

Deze uitgave zegt dat de « Geschiedenis van Ardooie » door Schr. voorbereid, op goede weg is.

— L. Van Acker. Geschiedenis der Ardooise Schuttersgilden. In-8, 64 blz. Met 6 platen. Eigen beheer. Prijs : 35 fr. (Te bestellen : Beverenstraat, 35, Ardooie).

GESCHIEDENIS VAN DADIZELE.

Het Kroningsjubileum (Mei 1952) van O. L. Vrouw van Dadizele was de aanleiding tot het samenstellen van een beknopte Geschiedenis door S. DE SPLENTER. De gelegenheid was dringend ; tot een afgewerkte Geschiedenis is het voorlopig nog niet gekomen. De schrijver heeft zijn documentatie moeten beperken tot de bestaande literatuur. Voor de jongere geschiedenis werd geput uit de kostbare bron van de weekbladen. Voor een volgende uitgave zal hij voorzeker ook de archiefbronnen willen nagaan naar het voorbeeld van zijn goede voorgangers Mussely en Coulon. Inmiddels beantwoordt het werk aan de vraag naar een « onderwijzend » boek over Dadizele en zijn Ridder Jan. De losse hoofdstukken, vlotte vertelling en beschrijving, worden aanschouwelijk gemaakt door de goede illustratie. Ook hier zal Schr. ernstig weten aan te vullen en o. m. voor de bedevaartvaantje van Dadizele het werk van M. Van Coppenolle raadplegen.

— S. De Splenter. Beknopte Geschiedenis van Dadizele en zijn wonderdadig beeld van O. L. Vrouw. Eigen beheer. In-8, 168 blz. Met platen. Prijs : 100 fr. ; geb. 125 fr. (Te bestellen : Beselarestaat, 43, Dadizele).

FRANCISCAANSE STICHTINGEN TE BRUGGE.

Brugge is zo Franciscaans, dat men verwonderd is er geen Barrevoetstraat of Barvoetersplein te ontmoeten zoals in zoveel Beierse en Oostenrijkse steden. Toch spreken er Minderbroeders en Freren en Annunziaten en Colettijnen samen met Sinte Clara in de huidige straatnamen. Getuigen hoe « franciscaans » Brugge vroeger was en het gebleven is ook nu. Voor de eerste maal heeft een zoon van de grote Heilige van Assisi de moed gehad om het Franciscanisme in al zijn uitingen te Brugge na te gaan en te bundelen. Het is een vlot geschreven werkje geworden, buitengewoon rijk aan inhoud, en goed verantwoord, hoewel de schrijver opzettelijk

elk geleerd apparaat heeft vermeden. Laat het tevens een programma zijn waarvan de dynamische Capucijn menig hoofdstuk naar lust moge aanpakken en verder uitwerken tot een monographie over het Franciscanisme in de stad die nog gedurende het leven van de Ordestichter trekkende Minderbroeders welkom heeft geheten.

— P. Cassianus Lievens. Franciscaans Brugge, vroeger en nu. Uitg. Franciscaanse Standaard, Maagdenstraat, 15, Brugge. In-8, 56 blz. Met platen. Prijs : 25 fr.

DE OESTERBANKEN TE OOSTENDE.

Tot in 1765 was men in de Oostenrijkse Nederlanden voor de aankoop van oesters uitsluitend op vreemde — Zeeuwse, en ook Engelse en Franse — oesterkwekers aangewezen. In 1765 stichtten twee Gentse handelaars, de gebroeders Jan en Pieter de Loose, een vennootschap voor de uitbating van oesterbanken te Oostende. Naar de directeur van deze onderneming werd de vennootschap genaamd "Constantijn Clays en Compagnie". Met deze onderneming werd ook een vervoerdienst van de vis ingericht die, bij middel van "Ventschuyten", regelmatig de verbinding tussen de kust en de Brabantse steden binnen een tijdruimte van drie dagen zou verzekeren.

In 1780 werd het exclusief octrooi van "Constantijn Clays en Compagnie" niet meer verlengd, met het gevolg dat verschillende andere concurrenten aan het werk gingen : de Gentenaar Judocus Clemmen liet een oesterkwekerij bij Oostende aanleggen; Pierre Pollet, burgemeester van Blankenberge, richtte eveneens bij Oostende oesterbanken en een kreeftenreservoir op. In 1782 was het een handelaar uit Brugge, Willaert De Baere, die oesterbanken en een kreeftenkwekerij (met exclusief octrooi) poogde op te richten.

Deze geschiedenis wordt uitvoerig behandeld als « een voorbeeld van economische interventie-politiek in de XVIIIe eeuw », in een voortreffelijke bijdrage van H. DESMEDT, in Revue Belge de Philologie et d'Histoire XXIX, 1951, 492-512.

A. V.

Opstel en Beheer :

A. VIAENE, Annuniatenstraat, 76, Brugge.

Postrekening : 2335.37

Abonnementsprijs : 100 fr.

Druk. A. Van Poelvoorde, Beenhouwersstraat, 35, Brugge